

*Univerzitet u Beogradu*  
*Filozofski fakultet*  
*Odeljenje za psihologiju*

## **Naslov**

Nacrt validacione studije - Predispitna obaveza iz kursa Psihometrija 2

Članovi grupe:

Mentor/ka:

*Beograd, mart 2024.*

## Konstrukt koji se validira

U ovom delu je potrebno ukratko navesti i definisati konstrukt koji se validira. Treba, takođe ukratko, navesti i definisati sve indikatore koji su ušli u operacionalizaciju konstrukta, princip njihovog izbora, teorijske modele na koje se konstrukt oslanja itd. Svrha ovog dela jeste da čitaocima koji nisu nužno upoznati sa prethodnim radom grupe da kontekst u kome mogu procenjivati adekvatnost plana validacije konstrukta.

## Ciljevi i hipoteze

U ovom delu treba da navedete vrste valjanosti koje će biti proveravane i na koji način, odnosno preko kojih drugih konstrukata. Za svaki vid valjanosti potrebno je precizno definisati očekivanja, uz empirijsku argumentaciju (pozivanje na reference).

Za svaki od konstrukata koji uključujete treba da navedete precizirana očekivanja, osvrćući se i na razlog zbog kojeg ga uključujete (ukoliko je konstrukt višedimenzionalan, potrebno je da definišete očekivanja za svaku od relevantnih dimenzija). Ukoliko za neku hipotezu ne postoji empirijska argumentacija neophodno je onda na teorijskom nivou obrazložiti očekivanje. Hipoteze koje navodite treba da budu što konkretnije (nije dovoljno samo reći da se očekuje korelacija vašeg testa sa nekim drugim konstruktom, treba naglasiti i smer i opisno koje veličine bi ta korelacija trebalo da bude):

*npr. Očekujemo da će naš konstrukt umereno do visoko pozitivno korelirati sa tim i tim konstruktom.*

Obavezno je da sve grupe u nacrtu predvide proveru faktorske/strukturne valjanosti (deo konstrukt valjanosti), kao i konvergentne i diskriminativne valjanosti (takođe deo konstrukt valjanosti). Pored ovoga, neophodno je uključiti neki vid provere kriterijumske valjanosti - prognostičku, dijagnostičku, ili konkurentnu.

Pazite da napravite razliku između konstrukata (npr. otvorenost za nova iskustva iz modela Velikih 5/HEXACO modela) i njihovih operacionalizacija, odnosno instrumenata (npr. NEO-PI-R ili HEXACO). U ovom odeljku fokus je na konstruktima, a tek u odeljku o instrumentima treba pisati o operacionalizaciji (pišete o crti, a ne o HEXACO instrumentu). Ukoliko uključujete više operacionalizacija istog konstrukta ili konstrukata koji su vrlo srodni (na primer,

samokompetentnost i globalno samopoštovanje), potrudite se da argumentujete zašto su vam potrebne različite operacionalizacije (odnosno, kakva su vaša očekivanja za svaku od njih) - najčešće vam je dovoljna samo jedna, posebno ako ne očekujete da će vam dodatne operacionalizacije reći bilo šta novo o validnosti vašeg konstrukta.

Kod preciziranja hipoteza u vezi sa konvergentnom i diskriminativnom valjanosti, važno je da uzmete u obzir da su ove dve vrste valjanosti međuzavisne. Drugim rečima, konstrukt koji ispitujete trebalo bi visoko da korelira sa konstruktom zadatim za konvergentnu valjanost, a nisko da korelira sa konstruktom zadatim za diskriminativnu valjanost. Konstrukt ne bi trebalo da korelira visoko i sa konstruktom zadatim za konvergentnu valjanost i sa konstruktom zadatim za diskriminativnu valjanost.

Kada birate konstrukt za proveru kriterijumske valjanosti, razmišljajte o tome šta vaš konstrukt predviđa - to može biti neki životni ishod (npr. uspeh u školi, traženje psihološke pomoći), konkretna ponašanja (npr. zdravstveno ponašanje) ili ponašajni konstrukti (npr. stavovi prema manjinskim grupama), pripadnost nekoj grupi (npr. profesiji) ili neki uži i specifičniji konstrukt od vašeg. Dakle, za proveru kriterijumske valjanosti možete iskoristiti već postojeće instrumente ili konstruisati svoja pitanja kojima ćete meriti kriterijumsku varijablu.

### **Plan uzorka**

U ovom odeljku je potrebno navesti planiranu veličinu, strukturu (polnu, starosnu, obrazovnu, da li je u pitanju klinički uzorak, učenici osnovnih škola i sl.), način i mesto prikupljanja uzorka, kao i sve druge potencijalno relevantne informacije. Budite što specifičniji u opisu. Nije dovoljno reći *“Uzorak će biti prikupljen online i na terenu”*, jer to može podrazumevati različite strategije uzorkovanja, već je bolje napisati *“Uzorak će biti prikupljen distribuiranjem linka poznanicima istraživača, okačen na studentske grupe na tim i tim društvenim mrežama, itd.”* ili *“Uzorak će biti prikupljen u toj i toj školi i biće zadat učenicima tog i tog razreda”*. Veličina uzorka određuje se u skladu sa brojem stavki koje je potrebno validirati (broj ispitanika je 5-10 puta veći od broja stavki). Navedeni broj predstavlja minimum ispitanika koji je potreban da bi analize bile moguće i smislene za interpretaciju.

## **Instrumenti koji će se primeniti**

Treba navesti (uz odgovarajuće reference) sve instrumente koji će biti zadati ispitanicima u okviru validacione studije. Svaki instrument je potrebno kratko prikazati (predmet merenja, broj stavki, faceta, način odgovaranja, računanja skora/ova, metrijske karakteristike – pouzdanost i sl., kao što ste radili i za prethodne predispitne obaveze). Ne zaboravite da uključite i svoj instrument, kao i da jasno naznačite da li ćete analize raditi na sumarnim/prosečnim skorovima, ukupnim skorovima ili skorovima za pojedinačne dimenzije. Takođe, nemojte zaboraviti i sve druge varijable koje će biti korišćene u istraživanju (npr. sociodemografske, itd.). Ove dodatne varijable treba kratko opisati u zasebnom pasusu (ili više pasusa, u zavisnosti od broja i prirode varijabli) na takav način da je i bez uvida u Prilog (u koji je potrebno ubaciti sadržaj stavki) razumljivo kakve informacije se traže od ispitanika i na koji način se daju odgovori.

## **Plan obrade podataka**

Navesti koje će metode biti upotrebljene za analizu prikupljenih podataka prateći postavljene ciljeve i hipoteze. Za svaku hipotezu potrebno je da postoji jasan opis načina na koji planirate da je proverite. Metode će najčešće podrazumevati faktorsku analizu (specifikujte metodu ekstrakcije, kriterijum zadržavanja broja faktora i slično), korelacionu analizu, a potencijalno i regresionu analizu, kanoničku korelacionu analizu ili kanoničku diskriminacionu analizu (ne zaboravite da kažete šta je prediktor/kriterijum). Naravno, i sve druge metode koje su primerene prirodi podataka su prihvatljive.

## **Reference**

Reference navedene u skladu sa APA standardima.

## **Prilozi**

U prilogima treba navesti sva uputstva i instrumente koji će biti prikazani ispitanicima. To uključuje: informisanu saglasnost, stavke koje ste konstruisali, sve instrumente koji su navedeni u nacrtu, socio-demografske i bihejvioralne stavke. Prilozi se navode onim redosledom kojim su pomenuti u tekstu.

### Zahtevana forma

- Dužina Nacrta validacione studije (bez Priloga) treba da bude okvirno tri-četiri strane.
- Forma Nacrta treba da bude standardna:
- Rad treba predati kao Microsoft Office Word dokument (format .doc ili .docx)
  - Ime fajla treba da bude Naslov\_Teme\_Nacrt.doc
  - Font Times New Roman, veličina 12, prored 1.5, margine standardne - 1" (2.54 cm), razmak između paragrafa 0
  - Tekst treba izravnati po obe margine (opcija Justify ili preko tastature ctrl+J), tabele poravnati sa levom marginom (ctrl+L), a slike centrirati (ctrl+E)
  - Nazivi tabela i slika pišu se iznad tabele ili slike
  - Isti podaci ne smeju se prikazivati i u tekstu i u tabeli / na grafiku - potrebno je izabrati samo jedan način prikazivanja istih podataka
  - Rad NEIZOSTAVNO mora imati "srpska" slova šđćž
  - Ukoliko u radu koristite znake navoda (" i ”), nemojte umesto njih koristiti zareze i apostrofe, već koristite predefinisane znakove za navodnike (shift + 2 na srpskoj tastaturi). Ukoliko ne možete da ih pronađete na tastaturi, možete ih ubaciti u tekst kroz *insert* → *symbol* opciju u Wordu ili *insert* → *special character* u Google Docs.
  - Naslovna strana treba da sadrži kao naslov naziv teme i podnaslov Nacrt validacione studije – predispitna obaveza iz predmeta Psihometrija 2 (sredina stranice), imena svih članova grupe sa brojevima indeksa (donji levi ugao), ime i prezime mentore (donji desni ugao), datum i mesto (skroz dole, sredina) i afilijaciju - Odeljenje za psihologiju, FF u BGD (vrh stranice, sredina)
  - Stranice treba da budu numerisane (Page Number), osim naslovne stranice (kojoj treba dodeliti broj 0)
  - Nakon bilo kog znaka interpunkcije (tačka, zarez, znak pitanja...) obavezno ide prazno mesto! Rečenice i reči ne treba da se lepe jedne za druge. Zagrada sa spoljašnje strane takođe treba da prethodi i da im sledi razmak (jedini izuzetak je kada iza zagrade ide neki znak interpunkcije, u kom slučaju nema razmaka), dok sa unutrašnje strane nema razmaka (ovo je primer).
  - Glagol biti ima oblike bismo i biste u prva dva lica množine
  - Glagol trebati se gotovo isključivo koristi u bezličnom obliku "treba", "trebalo je" itd.

### **Dinamika predaje nacrtu i odobrenje za izlazak na teren**

Prvi rok za predaju nacrtu je isti za sve grupe, a povratne informacije sve grupe dobijaju u isto vreme. Nakon toga, grupe predaju ispravljene verzije u skladu sa svojom dinamikom rada, mada vas ohrabrujemo da se potrudite da to uradite u što kraćem roku. Povratne informacije na drugu (ili treću) verziju nacrtu se trudimo da vam okačimo u roku od 3 dana od kako ste predali novu verziju. Da bi grupa dobila odobrenje za izlazak na teren neophodno je da nacrt bude tako osmišljen da vam omogući da skupite kvalitetne podatke za validaciju (odnosno da se izbegnu greške koje proističu iz samog plana istraživanja). Ovo, između ostalog podrazumeva:

1. Jasno formulisan plan uzorka/uzorkovanja koji će obezbediti dovoljno veliki uzorak sa adekvatnim varijabilitetom (ne nužno reprezentativan) za merenje datog konstrukta

2. Smisljeno odbrane konstrukte/instrumente za proveru valjanosti konstrukta

Ukoliko bilo koji od ovih aspekata nije zadovoljavajuće osmišljen - grupe se upućuju da revidiraju nacrt i ponovo ga predaju preko Moodle-a, dok ne dobiju odobrenje za terensko istraživanje. Ukoliko vam u ovoj fazi bude potrebna pomoć ili dodatno razjašnjenje - slobodno kontaktirajte mentor(k)e. Nakon što su vam mentori/ke koji su vam pregledali nacrt odobrili izlazak na teren, **OBAVEZNO** prođite kroz sve komentare sa mentor(k)om i uvažite sve ono što je neophodno pre prikupljanja podataka. Pored komentara koji se odnose na prikupljanje podataka, dobićete i komentare koji se odnose na adekvatnost postavljenih hipoteza, opisa instrumenata, planirane obrade, stila pisanja itd. Ove komentare je takođe neophodno uvažiti, ali su oni pre svega važni za pisanje Validacione studije i možete dobiti odobrenje za izlazak na teren i ako ih ne uvažite sve u ovoj fazi (mada ćete dobiti korisnije komentare na ispravljenu verziju nacrtu ako to učinite).